

היום הראשון בבית הספר (מיומנו של מצויש)

יאנוש קורצ'אק, כתבים ט, עמ' 226-227

תרגום: אורי אורלב

אני יושב בספסל השלישי. שוב אנוחנו יושבים יחד. אני שמח מאוד. שכבתי אתמול במטה וחשבתי הרבה. מוזר: קוראים לי מצויש ובבית אני באמת מצויש הקטן; אבל בבית הספר אני תלמיד ובערב, כשאני שוכב במטה, אני מישהו אחר לגמרי ואני חושב על כל מיני דברים.

כדור הארץ סובב סביב השמש – איך זה? האם רואים איך כדור הארץ מסתובב כשטסים באוויר? ואם אפשר היה לרחף את כדור הארץ שסובב את השמש ביום אחד, האם הייתי מתבגר בשנה? אני יודע, שזה בלתי אפשרי, מפני שאם כדור הארץ היה טס במהירות כזאת, הייתה נוצרת רוח כל כך חזקה שבטח כל האנשים היו נושרים. האם אלה מחשבות ילדותיות? לפעמים נדמה לי שכן, אבל הרי איש לא יכול לדעת מה יקרה. או כל השנה הזאת. אני יודע שיהיו לי הרבה דאגות וצרות. או שלא אכין איזה תרגיל, או שיהיו לי שגיאות בהכתבה, או שלא אדע להשיב נכון. אני יודע שהכל תלוי בי בעצמי: אם אלמד – אדע.

אבל כל אחד נכשל במשהו – אפילו התלמיד הראשון בפתח. האם כך זה מכרח להיות?

אם האדם יכול היה לדעת מה יהיה, היה יכול ללמד תמיד מראש, להכין – ואז האם בכלל לא היו לו בעיות? ומדוע זה צריך להיות שאדם אחד סובל בגלל אדם אחר? – נניח שלא התכוונתי לשעור, ויהיו לי בעיות, אבל למה גם לאמא ולאבא תגרם עגמת נפש? – הרי הם לא עשו שום דבר רע.

טוב, שיקראו לי מצויש – מה אכפת לי. אבל מדוע אינם רוצים לענות כשאני שואל?

או אומרים: "אל תבלבל את המוח", או צוחקים. מצויש – נו טוב. אבל איזה דבר אחר אני יכול לעשות שהרי אני רק הולך עכשו לבית הספר? ולכן אני חושב על בית הספר ועל המלחמה. – אני יודע שספרי תלמוד יקרים מאוד, אבל האם אני אשם אם מישהו יטפוף דיו על אחד מהם? או שהכורף כרף אותם ברשלנות והם יתפרקו? לא חשוב עד כמה אהיה זהיר, הרי ספר מכרח לפל על הארץ לפחות פעם אחת בשבוע. או הבגד נקרע, או משהו.

אני אוהב מאוד את בית הספר, אבל אם אפשר היה לפחות לנסע יום אחד בחדש לכפר ולראות קצת. אולי יותר טוב ליומים – כדאי גם לישון שם.

אני מדאג מפני שאני לא אדם טוב וחושב רק מה אני רוצה, ויש לי חברים עניים. הייתי רוצה שתהיה אצלנו חברות אמיתית ואמיצה, אך אינני יודע איך לעשות זאת. מה לעשות אם אחד החברים לא נחמד, ממאיס את עצמו או מסתכסך על כל שטות, או אחד כזה שאני לא יודע מה.

אם אפשר היה להתנדד עם כל אחד כמו עם חברי לשלחן, זאת יכולה להיות ידידות אמיתית. אך כל אחד הוא אחר. אם אינני יכול לחבב את כלם, אשדל לפחות לא ללכת מכות עם אף אחד.

האם אצליח?

כמה פעמים הכי מעט אפשר ללכת מכות בשנה? – ארשם. ארשם את הכל. זה יהיה היומן שלי.

